

Iz česa naj naredimo kolo?

»Letošnji delovni načrt bomo uresničili 95-odstotno. Sprašujete, zakaj ne 100-odstotno? Na to je vsekakor zelo veliko odgovorov. Kateri je pravi, le težko rečem, vsekakor pa jih je veliko. Vendar pa pri nas v Rogu ocenjujemo, da je od 95-105-odstotna realizacija tista, ki jo lahko ocenjujemo kot izpolnjeni letni plan«.

V sedanjem gospodarskem trenutku, ko iz dneva v dan spremljamo poročila o neuspešnem poslovanju, o prekoračitvah pri razdeljevanju sredstev za osebne dohodke, o delovnih organizacijah, ki poslušajo z izgubo ali na meji rentabilnosti, skratka ko iz dneva v dan beremo o težkem gospodarskem položaju, je kar prijetno pogovarjati se v delovni organizaciji, ki se lahko pohvali z uspešnim poslovanjem, pa čeprav ima tudi sama vrsto težav. Moj sogovornik je bil vodja službe za plan in analize v tovarni Rog Milan Šuster.

»Če pregledamo letošnje rezultate in jih primerjamo z lanskimi, lahko rečem, da tu ni primerjave. Letošnja količinska proizvodnja bo vsekakor dosegla najmanj 95 odstotkov načrtovane. Tudi dohodek je znatno višji, zataknilo pa se bo pri akumulaciji. Le-ta ne bo takšna, kot bi jo lahko dosegli. Preostri ukrepi glede uvoza repromateriala so nas pravzaprav prisilili, da moramo resno razmišljati o letnem načrtu za prihodnje leto. Imamo sicer dovolj deviz, vendar pa kljub temu ne smemo uvažati potrebni repromaterial, domač pa je slab. Posebne težave imamo z barvami in niklanodami, katerih pomanjkanje je privedlo do tega, da lahko govorimo o neizkoriščenih kapacitetah. V tozdu Cevi smo iz treh izmen prešli na eno samo in še ta ni polno izkoriščena.

Tudi v prihodnjem letu ne pričakujemo bistvenega izboljšanja, saj se zastavlja vprašanje, iz česa narediti kolo.

V prvem letošnjem polletju pa nas je prizadel še izpad izvoza v Iran, ko je ta dežela stopila v vojno z Irakom in odpovedala uvoz naših koles. Kaže pa, da bo ta problem rešen, kar se bo vsekakor dobro pokazalo pri zaokrožitvi našega letošnjega poslovnega uspeha.

Marija Mihelčič, referentka za AOP in sekretarka osnovne organizacije ZS DSSS je opozorila na problem delavcev z nizkimi osebnimi dohodki, ki imajo številno družino. Teh delavcev sicer ni veliko, saj je tistih z najnižjimi dohodki od 1191 delavcev le 55, njihov OD pa znaša okoli 8.800 dinarjev. Lani je bila prisotna visoka stopnja fluktuacije ravno na teh delih. Dosegla je 30 odstotkov. Dohodke so sicer nekoliko popravili, pa vendar je stopnja fluk-

tuacije ostala enaka. Polovico zaposlenih predstavljajo ženske. Veliko je tudi samohranilk in ker v Rogu poteka delo v dveh izmenah, je precejšen problem varstva otrok. Vendar pa so delavke tu prepuščene same sebi.

Pri reševanju teh problemov si pomagajo s sredstvi sindikata in dobivajo enkratne solidarnostne pomoči. Ker imajo veliko delovnih invalidov, ki so vsi prestavljeni na montažo kolesnih delov, jim omogočijo vsako leto teden brezplačnega letovanja v lastnem počitniškem domu v Savudriji. Letos so takšno letovanje omogočili 54 delavcem. Udeležili pa se ga niso le delovni invalidi, temveč tudi zaslužni delavci in tisti, ki imajo nizke OD. Za izpeljavo te akcije pa niso imeli dovolj lastnih sredstev, pač pa jim je priskočil na pomoč občinski svet Zveze sindikatov občine Ljubljana Center.

O stanovanjski problematiki je govorila Tatjana Gospodri, tehnologinja v Galvani, sicer pa predsednica delavskega sveta TOZD Kolesna.

»Pri razdeljevanju stanovanj vedno gledamo, da ga dobe tisti, ki ga najbolj potrebujejo. Stanovanjska vprašanja rešujemo s stanovanjskimi krediti bodisi za individualno gradnjo ali pa za nakup stanovanj. Poleg tega pa dodeljujemo tudi pravico do uporabe družbenih stanovanj. Lahko rečem, da imamo veliko več potreb, kot pa je sredstev. Na žalost pa je čakalna doba za reševanje teh problemov precej dolga, zagotovo več kot pet let.

Lahko pa rečem, da imamo dobro organizirano prehrano, saj je vsakemu delavcu zagotovljen topel obrok, ki ga razdeljujemo v lastni restavraciji. Hrano pripeljemo iz restavracije Triglav. Bonov namreč ne razdeljujemo, pač pa vsak delavec prispeva za obrok po 3 dinarje.

Poleg tega menim, da imamo tudi precej dobro izpeljano ocenjevanje delovne uspešnosti vsakega delavca. Delež, ki ga delavci dobijo po tej osnovi pri osebnem dohodku, se giblje med -5 in +10 odstotki. Ta variabilni del je vsekakor dovolj stimulativen, da lahko motivira slehernega, da bi bolje delal. Vodilni delavci pa so po našem pravilniku zajeti povsem drugače. Vežani so namreč na stopnjo uresničitve plana.

Martin Beber, vodja prevzema in avtoparka, ki je tudi predsednik IO OO ZS TOZD Kolesna, je pripovedoval o samoupravljanju in delu družbenopolitičnih organizacij.

»Obveščenost delavcev je zelo dobra. To smo ugotavljali tudi na naši problemski konferenci, kjer smo to področje ocenili kot zelo dobro. Gradiiva, s katerimi so predstavljeni poslovni rezultati in gibanje sredstev za osebne dohodke in splošno ter skupno porabo, kakor tudi vsa druga gradiiva, ki so predmet samoupravnega odločanja delavcev, so pripravljena v takšni obliki, da so razumljiva slehernemu delavcu. Nekaj težav je le z delavci iz drugih republik in pokrajin, ki jih je pri nas skoraj polovica. Njim pač po svojih močeh in znanju njihovega jezika prevajamo sami. Vendar bi rad poudaril veliko fluktuacijo teh delavcev, kar ima za posledico njihovo nezanimanje za samoupravno organiziranost in za naše notranje težave. Tisti pa, ki ostanejo pri nas dlje časa, se tudi nauče našega jezika in z njimi ni nobenih težav.

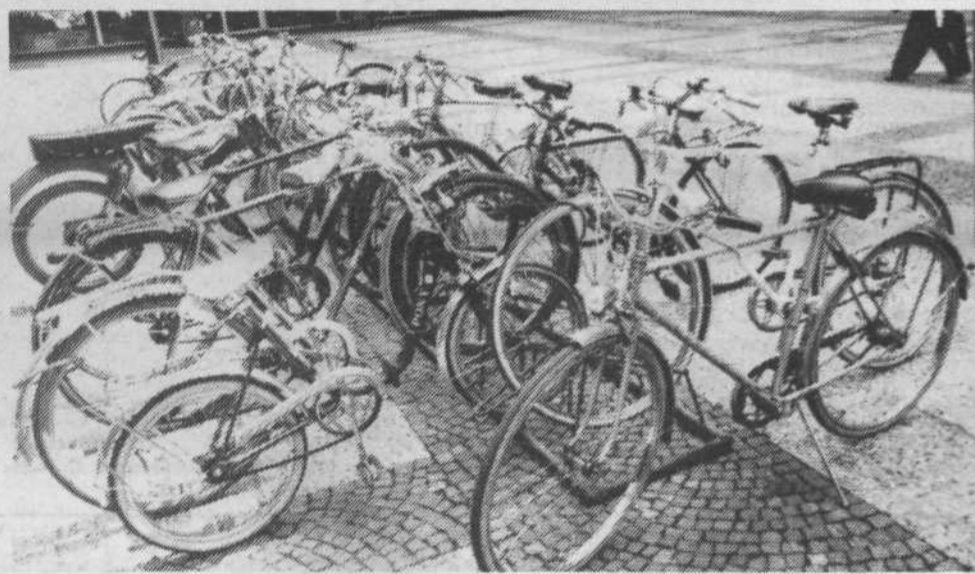
Samoupravno in sindikalno delo poteka prek sindikalnih skupin, ki so sedaj že utečene. Vsak mesec imamo delovne sestanke, kjer razpravljamo o položaju v delovni organizaciji kot celoti. Zanimanje za delo in kvaliteto samega dela je zelo veliko pri vseh delavcih, ki sproti opozarjajo na velik izmet kot tudi na slabo kakovost predvsem domačih surovin.

Na koncu bi še poudaril, da dosega-mo pravzaprav zelo dobre uspehe, upoštevajoč slabe delovne razmere, v katerih delamo. Stroji so zastareli, pa tudi naši delovni prostori niso najprimernejši. Nekoliko bolje je v obratu v Mostah. Dogovorili pa smo se tudi za preново sedanjih obratov na Trubarjevi, v katere smo se vselili že takoj po vojni.

V pogovoru je sodeloval tudi strugar Milan Pirih, ki je predsednik mladinske organizacije. Dejal je, da ima njihova organizacija veliko težav s forurnskim delom, da pa jim stoji ob strani dobro organizirana sindikalna organizacija, ki jim pomaga premagovati težave. Tesno sodelujejo tudi z ZK in takoj menijo, da je v slehernem delavcu prisotna zavest o pripadnosti organizaciji. Za mnoge mlade delavce je to pač prvo srečanje z delovno organizacijo.

Iz pogovora z delavci Roga bi se dalo še marsikaj izluščiti. Rog se zaveda težav v gospodarstvu in ima tudi svoje stabilizacijske načrte, ki jih dosledno izpolnjuje. Prihodnje leto pričakuje večje težave predvsem s surovinami. Če bi imeli dovolj surovin, bi lahko proizvedli še več in še bolje. Kljub temu pa so odločeni vztrajati na svoji poti in še naprej proizvajati dvokolesa, ki bodo, kot kaže, spet postala čedalje bolj priljubljeno prevozno sredstvo.

JURIJ POPOV

Dobra, stara kolesa bodo v prihodnjem letu tudi na naših cestah vse bolj pogosto in priljubljena prometno sredstvo...

TEŽNJE PO ODCEPITVI V SOZD GIPOSS

Komu koristi razdrobljeno gradbeništvo

Pred kratkim je dala osnovna organizacija sindikata v SCT pobudo za odcepitev te delovne organizacije iz SOZD GIPOSS. Zadeva je dvignila precej prahu, precej ugibanj, zakaj to in kaj bi to pomenilo. Mnenju sindikata so se pridružile tudi ostale družbenopolitične organizacije v SCT. Kot je razvidno iz ugotovitev občinskega odbora sindikata delavcev v gradbeništvu, pa so se te pobude začele zunaj družbenopolitičnih organizacij.

V opravičilo tega predloga vedo povedati predstavniki SCT, da jih je k temu vodilo nastopanje v inozemstvu, produktivnost ter majhna realizacija celotne proizvodnje prek sozda, poleg tega trdijo, da je poslovanje prek sozda precej dražje, kot če sami opravljajo to delo.

Kot kaže, so se odločili tovariši iz SCT za to precej pozno. Sodelovali so namreč pri pripravi vseh aktov o združitvi, kot tudi pri oblikovanju srednjeročnega načrta razvoja SOZD GIPOSS. V tem načrtu so zapisani kot nosilci vseh nalog v inozemstvu, saj imajo na tem področju največ izkušenj.

Da pa bi bila mera polna, je začela tudi Obnova razmišljati o odcepitvi. Tako se pravzaprav SOZD GIPOSS

počasi ruši. Srednjeročni načrt pa počasi postaja nekakšna iluzija o združenem gradbeništvu. Vsekakor pa odpira nastali položaj številna vprašanja in odkriva resnične težave, ki se v tej panogi gospodarstva pojavljajo in jih bo potrebno začeti reševati.

Predsedstvo občinskega sveta sindikata je skušalo ugotoviti dejansko stanje na tem področju in opozorilo na številne probleme gradbeništva. Gospodarski položaj nas bolj kot kdajkoli sili, da se zavemo dejstva, da le z doslednim združevanjem dela in sredstev lahko dosežemo določen kvaliteten premik k večji uspešnosti.

Vrtičkarstvo in podjetniška miselnost je pripeljala do razmišljanj o odcepitvi. Pri tem pa nihče ni pomislil

na posledice takšnega dejanja. V sozdu je precej delavcev, katerih osebni dohodek je odvisen samo od uspehov, ki jih bodo dosegli kot celota. Dosledno uresničen srednjeročni plan pomeni tudi zagotovljen planirani dohodek. Ker pa sedaj počasi odhajajo nosilci posameznih nalog, le-te ne bodo uresničene. Torej tudi dohodka ne bo. Nastal pa bo precej problem socialne varnosti preostalih delavcev.

Sicer pa, ugotavlja predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov, na področju gradbeništva že dolgo škriplje in je marsikaj narobe. Že pri oceni občinskega odbora sindikata delavcev iz gradbeništva ugotavljajo, da posamezni člani zastopajo ozke podjetniške interese in ne gledajo na svojo panogo celovito. Pri svojem delu se prevečkrat pustijo zvleči v vode medsebojnih konfliktov posameznih delovnih organizacij in ne gledajo z vidika družbe kot celote, ki si prizadeva s čimtesnejšo dohodkovno povezanostjo ustvariti učinkovito gradbeništvo. Dosedanja združevanja predstavljajo nekakšne zlepljenke, ki

se kaj lahko razlepijo.

Vprašanje odcepitve SCT iz SOZD GIPOSS ni le nekakšen lokalni primer, pač pa odraža stanje v celotni panogi. Marsikaj je še neurejenega. Tudi odnosi in sodelovanje s kooperanti še niso povsem ukinjeni. Poleg tega pa se ne moremo dogovoriti, na kateri ravni naj bi razreševali probleme, ki se pojavljajo v sozdu. Nekateri menijo da na republiškem, drugi na mestnem in tretji na občinskem.

Ob vsem tem pa je vprašanje, koliko pri tem sodelujejo delavci. Ugotavljajo namreč, da je informiranost precej slaba, pač pa je zelo močna dezinformiranost.

Kakorkoli že, nastala je zmeda, ki jo je potrebno razrešiti. Reševati pa jo je potrebno celovito. Položaj, v katerem se nahajata gradbeništvo in družba kot celota, zahteva predvsem usklajeno in celovito povezovanje na dohodkovnih odnosih. Kajti le povezani in po načelih vzajemnosti in solidarnosti lahko pričakujemo zboljšanje položaja slehernega in družbe kot celote.

JURIJ POPOV